

Kuhmoisten kunta: Hyvinvointityön vuosiraportti 2025

Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Vuosiraporttia 2025 koskevat kunnan laajassa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa vuosille 2023–2026 asetetut painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet.

Suunnitelma määrittelee poikkihallinnollista hyvinvointityötä aina neljän vuoden ajan.

Pirkanmaan hyvinvointialueen ja kuntayhteistyön kautta valitut yhteiset hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet:

Painopiste	Tavoite
1. Yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen	Tarjoamme asiakasryhmät huomioiden eri tavoin, ymmärrettävästi ja saavutettavasti tietoa hyvinvointia edistävästä valinnoista ja helpotamme niiden tekemistä arjen ympäristössä Puutemme riskitekijöihin varhaisessa vaiheessa (tunnistaminen, puheeksi ottaminen, koulutus ja tieto, toimintamallit, vastuut) Tarjoamme ja kehitämme matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa sekä edistämme saavutettavien hyvinvointia tukevien palveluiden tarjonnan kehittämistä koko hyvinvointialueella
2. Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen	Mahdollistamme saavutettavaa ja esteetöntä liikkumista ja kulttuurista osallistumista sekä tuemme arkiaktiivisuutta Laadimme alueellisen liikuntaneuvonnan ja -ohjauksen prosessin hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä sekä otamme käyttöön kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjottimen Hyvinvointialueen kaikissa toimipisteissä tunnistamme, otamme puheeksi ja ohjaamme liikuntaneuvontaan sekä hyvinvointia tukevien kulttuuripalvelujen pariin
3. Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen	Vahvistamme mielen hyvinvointia tukevien toimintamallien käyttöä sekä mielenhyvinvointia tukevaa osaamista kaikessa toiminnassa Kehitämme matalan kynnyksen palveluita ja lisäämme niiden saavutettavuutta Tuemme pirkanmaalaisia tekemään arjessa päihteettömyyttä tukevia valintoja
4. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen	Kehitämme osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakenteita, toimintatapoja, vaikuttamiskanavia, eri väestöryhmien osallisuuteen liittyvää tiedonkeruuta sekä saavutettavaa viestintää Tuemme pirkanmaalaisia osallistumaan oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseen ja kehitämme yhdessä osallistumisen kynnystä madaltavia toimintatapoja Tuemme yhteistyötä eri järjestöjen kanssa osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi
5. Arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä elinympäristö	Luomme hyvinvointia ja terveyttä edistäviä turvallisia lähiympäristöjä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä vahvistamme kiusaamisen aktiivista ehkäisyä Tunnistamme väkivaltariskin ja hyödynnämme monialaista arviointia sekä konsultaatio- ja tukirakenteita Lisäämme yhteistyötä pelastuslaitoksen, hyvinvointialueen sote-puolen ja kuntien välille, jotta riskien ennakointi ja turvallisuustaso alueella paranee

Raportointi toteumista vuodelta 2025

Osiassa arvioidaan hyvinvoinisuunnitelman toteutumista vuoden 2025 osalta. Taulukossa näkyvät suunnitelman mukaiset tavoitteet, toimenpiteet, sekä niistä vastuussa olevat tahot (resurssit). Vuoden 2025 toteuma on kerrottu rivin viimeisessä ruudussa. Suurin osa tavoitteista on toteutunut joko kokonaan tai osittain ja vain harvan tavoitteen edistämistä ei ole aloitettu lainkaan.

- Taulukoissa esitetään hyvinvointityön tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2025.
- Toimenpiteiden vastuutahoiksi on laajassa hyvinvointisuunnitelmassa määritelty eri toimialojen asiantuntijoita.
- Toteutuksessa on liikkumavaraa, jotta se soveltuu mahdollisimman hyvin tarpeeseen ja ajankohtaan.
- Toimilla edistetään yksilöllisten valintojen mahdollistamista.
- Esimerkit raportista 2025:

1. Yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho(t)	Toteuma 2025
Puutemme riskitekijöihin varhaisessa vaiheessa (tunnistaminen, puheeksi ottaminen, koulutus ja tieto, toimintamallit, vastuut)	Palveluohjauksen ja palvelupolkujen selventäminen yhteistyössä Pirhan kanssa	Kuntatyöntekijöistä vastinparit	Hyvinvointisuunnittelija ja kunnan eri alojen työntekijät ovat selvittäneet työnsä vastinpareja yhdessä Pirhan kanssa. Vastinparitietoja päivitetään säännöllisesti.
	Puheeksi ottamisen toimintamallin käyttöönotto	Kunnan henkilöstö (esimerkiksi työllisyyskoordinaattori, liikunta- ja nuoriso-ohjaaja, koulun ja varhaiskasvatuksen henkilökunta)	Kunnassa ei ole käytössä vakiintunutta puheeksi ottamisen toimintamallia. Käyttöönotto edellyttää kuntatyöntekijöiden laajempaa koulutusta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, jota on edistetty verkostotapaamisissa. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset Vasu-keskustelut 1–2 kertaa vuodessa. Päivittäinen kohtaaminen huoltajien kanssa, avoin molemminpuolinen vuorovaikutus.
	Kunnassa on yhteinen Teams-alusta, jolla välitetään tietoa ajankohtaisista HYTE-aiheista		Hyvinvointisuunnittelija

2. Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Vastuutaho(t)	Toteuma 2025
Hyvinvointialueen kaikissa toimipisteissä tunnistamme, otamme puheeksi ja ohjaamme liikuntaneuvontaan sekä hyvinvointia tukevien kulttuuripalvelujen pariin	Liikuntaneuvonta toimii kunnassa ja sinne on toimivat, yhdessä sovitut ohjautumisprosessit käytössä	Liikunnanohjaaja	Työikäisten ja ikääntyvien osalta kyllä. Perheiden ja lasten osalta palvelupolku ja neuvontaan ohjaus on kehitetty vuoden 2025 aikana. Lasten ja nuorten osalta koulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyötahot on otettu prosessiin mukaan.
	Kunnassa on käytössä liikuntalähete ja kulttuurilähete	Liikunnanohjaaja ja erikoiskirjastovirkailija	Kunnassa on käytössä liikuntalähete ja kulttuurilähete

Kuhmoisten hyvinvoinnin vahvuudet ja kehittämiskohteet yhteenveto (indikaattoriperusteinen)

Kehittämiskohteet (heikko taso / negatiivinen kehitys)

- **Työllisyys alle vertailutason**
 - 31,8 % vs Pirkanmaa 43,8 % (muutos 2023-2024 -0,31%)
- **Väestökehitys ja huoltosuhde**
 - väestö -2,9 % (vuodet 2024-2025)
 - kuntien välinen nettomuutto heikentynyt (vuodet 2023-2024: -2.8 → -10.2 / 1000)
 - Myös Kuhmoisessa huoltosuhde 2023 118,6 > 2025 122,6 (jokaista 100 työikäistä kohti on noin 123 ei-työikäistä). Tämä on selvästi korkeampi kuin Pirkanmaan HVA:n keskiarvo 57,6

Vaikuttavia tekijöitä:

 - Työikäisten osuus pienenee (2023 40,4 %, 2025 39,1 % väestöstä)
 - Ikääntyneiden osuus on suuri (2023 45,9 %, 2025 47,3 % väestöstä 65+)
- **Lasten pienituloisuusasete lisääntynyt**
 - muutos +27,6 % (heikentyvä suunta: 2021: 14,5, 2023: 18,5)
- **Kaatumisiin liittyvät hoitajaksot lisääntyneet (270 → 310 / 10 000)**
 - Ikäihmisten kaatumistapaturmat ovat kasvaneet

Huomio

Kuhmoisessa 75 vuotta täyttäneistä 90,5 % asuu kotona (vuosi 2024), tilastossa ei suuria muutoksia viime vuosina.
- **Kulttuuriin osallistumisen edistäminen ei toteudu**
 - indikaattori 0
 - Kulttuurifoorumi puuttuu (aloittaa toiminnan -26)

Vahvuudet (myönteinen kehitys / hyvä taso)

- **HYTE-työn rakenteet**
 - poikkihallinnollinen työryhmä, koordinaatio ja osallisuusmenetelmät käytössä
- **HYTE-kerroin ja kokonaiskehitys paranevat**
 - HYTE-kerroin 2023 15.8 €/asukas → 2025 21.6 €/asukas
 - Tulosindikaattoreiden keskiarvo nousi 43 → 67
- **Työikäisten hyvinvointi paranee**
 - Mielenterveyssyistä sairauspäivärahaa saavien määrä on laskenut (34.3 → 25.9 / 1000)
 - työkyvyttömyyseläkkeet ↓ (9.9 % → 8.9 %)
- **Lasten ja nuorten hyvinvointirakenteet vahvat**
 - koulun HYTE-TEA 77 (hyvä taso)
 - poissaolojen seuranta 100 %
 - liikuntavälitunnit ja kohdennetut liikuntaryhmät käytössä
- **Palvelujen ja hyvinvoinnin seuranta toimii kattavasti**
 - väestön hyvinvointia ja terveyttä raportoidaan vuosittain

Indikaattoritieto perustuu kansallisiin rekisteri- ja tilastoaineistoihin, joiden päivittäisessä on viive. Tästä syystä raportissa käytettävä tieto kuvaa usein 1–3 vuotta aiempaa tilannetta, eikä aina ole saatavilla kuluvan vuoden ajantasaista tietoa.

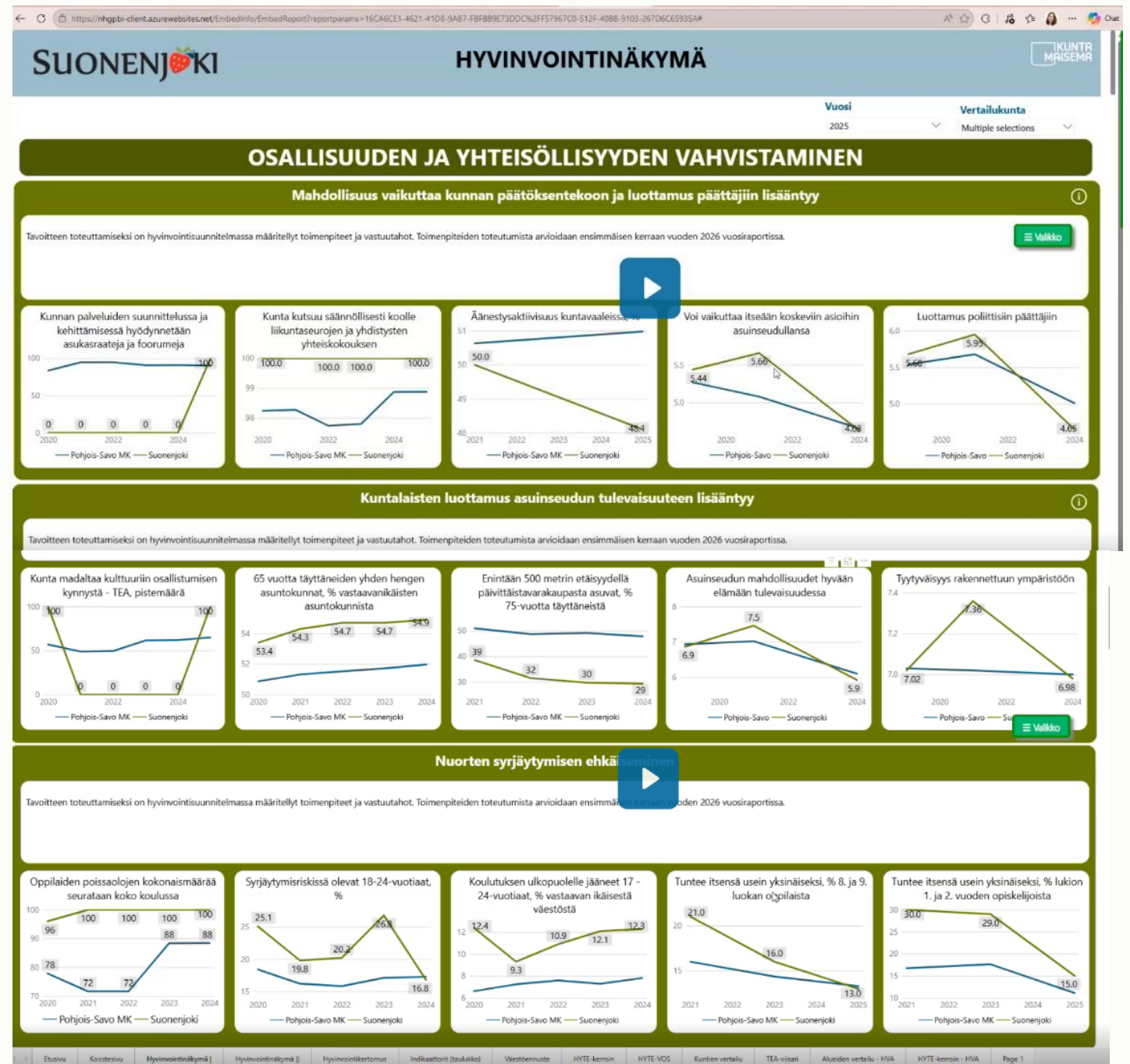
Raportti ei siten kuvaa yksittäistä hetkeä, vaan muodostaa kokonaiskuvaa kehityssuunnista ja rakenteista. Tietoa hyödynnetään ennen kaikkea pitkän aikavälin muutosten ja hyvinvointikehityksen arvioinnissa. Paikallisten signaalien ymmärtäminen tässä ajassa on tärkeää, jossa hyödynnetään hyvinvointityön alatyöryhmien asiantuntijoiden arkitietoa.

Raportoinnin kehittäminen

- Kunnassa on ollut pitkään käytössä raportointityökalu Sähköinen hyvinvointikertomus.
- Työkalun haasteena on koettu indikaattorien esitystavan visuaalinen epäselvyys, minkä vuoksi on pohdittu vaihtoehtoisia työkaluja. Yksi vaihtoehto voisi olla Kuntamaisema.
- Isommissa kunnissa ja kaupungeissa on käytössä viestintäosasto, jossa graafikot muotoilevat raportit heille kerätyn aineiston pohjalta. Meillä pyritään pienemmillä resursseilla mahdollisimman selkeään ja saavutettavaan raportointiin.

Esimerkki Kuntamaisemaa hyödyntävän kunnan raportin indikaattorinäkymistä

➤ Hyvinvointinäkömä sivuston esimerkki

https://nhgpb1-client.azurewebsites.net/EmbedInfo/EmbedReport?reportname=15CAFCE1-4621-41D8-9A87-F8F989E73DDC%2F5F7967C0-512F-4088-9103-267D6C65935A

SUONENJOKI

HYVINVOINTINÄKYMÄ

KUNTA MAISEMA

Johdanto

Vuosi 2025

Suonenjokelaisten hyvinvoinnin edistämisytöä ohjaa laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025-2029, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.2.2026. Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma pitää sisällään lasten- ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmat, osallisuussuunnitelman, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman ja turvallisuussuunnitelman. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6 §).

Hyvinvoinnin vuosiraportti 2025 sisältää tiedot kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta väestöryhmittäin ja hyvinvointisuunnitelman mukaisten mittareiden tiedot sekä johtopäätökset jatkosta. Raportissa ei esitetä hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumista vuonna 2025, koska suunnitelma toimenpiteiden osalta hyväksyttiin vasta vuoden 2026 puolella. Toimenpiteiden toteutumista raportoidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 vuosiraportin yhteydessä.

Vuosittaisessa raportoinnissa käytetään viimeisimpiä saatavilla olevia indikaattoritietoja, kaikki tiedot eivät päivity vuosittain. Tietolähteenä on käytetty mm. terveydenhuollon ja Kelan tilastoja. Lasten ja nuorten osalta tietoa on kerätty erityisesti koulu- ja nuorisoyhteisöjen tuloksista. Työikäisten ja ikääntyneiden osalta on saatavilla vain vähän kuntakohtaista tietoa. Tästä syystä johtopäätöksiä ja toimenpiteiden kohdentamiseen hyödynnetään myös maakuntatasoista tietoa, joka löytyy koottuna Pohjois-Savon hyvinvointialueen hyte-vuosiraportista (<https://hyte.pshyvinvointialue.fi/suunta>).

LAPSET

- + Alkoholin kokeilu on vähentynyt
- + Keskusteluyhteys vanhempiin koetaan parempana
- + Väkivallan kokemukset oman huoltajan taholta ovat vähentyneet
- + Fyysinen toimintakyky on kohentunut
- + Terveelliset ruokailutottumukset ovat edistyneet

- Osallisuuden kokemus koulussa ja harrastuksiin osallistuminen vähentynyt
- Yksinäisyyden kokemuksia hienoisesti enemmän
- Kiusaaminen lisääntynyt kiusattuna, kiusaajana ja aikuisten taholta koettuna kiusaamisena
- Säännöllisesti liikkuvien ja liikuntaa ohjatusti harrastavien määrä laskussa
- Kokemus vanhempien antamasta kannatuksesta ja tuesta laskussa

NUORET

- + Liikuntatunneilla ja fyysinen toimintakyky lisääntyneet
- + Koulun ulkopuolella osallistuvien määrä lisääntynyt
- + Osallisuuden kokemus lisääntynyt
- + Yksinäisyys vähentynyt
- + Elämään tyytyväisten osuus lisääntynyt
- + Ahdistuneisuutta kokevien määrä laskussa
- + Alkoholin käyttö ja kokeilut vähentyneet
- + Väkivallan kokemukset oman huoltajan taholta ovat vähentyneet

- Energijaumien ja nikotiinutuotteiden käyttö lisääntynyt
- Terveellisen ateriarjoituksen noudattaminen laskussa
- Säännöllisen liikunnan harjoittaminen (ohjattu ja itsenäinen) vähentynyt
- Koulu- ja vapaa-aikana kokevien määrä lisääntynyt
- Koulukiusaamiseen osallistuminen hieman nousussa

TYÖIKÄISET

- + syrjäytymisriskissä olevien nuorten aikuisten määrä on vähentynyt
- + työkyyttömyyseläkettä ja pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien määrä on laskussa
- + tapaturmien johdosta sairaalahoitoa vaativien määrä on laskussa

IKÄÄNTYNEET

- + kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokäsit laskussa

Johtopäätökset

Lasten osalta myönteistä kehitystä on terveydentilassa ja turvallisuudessa: päihdekokeilut ovat vähentyneet, fyysinen toimintakyky ja ruokailutottumukset ovat parantuneet ja vuorovaikutus vanhempien kanssa koetaan toimivammaksi. Heikentymistä on nähtävissä osallisuuden, harrastamiseen osallistumisen, yksinäisyyden ja kiusaamisen kokemusten kohdalla. Nämä muodostavat riskitekijöitä lasten hyvinvoinnille.

Nuorten kohdalla myönteistä kehitystä on tapahtunut liikunta-aktiivisuuden, osallisuuden kokemuksen, mielen hyvinvoinnin ja alkoholin käytön osalta. Toisaalta taas energijaumien ja nikotiinutuotteiden käyttö on lisääntynyt, harrastaminen vähentynyt sekä koulu-uupumista ja kiusaamista kokevien määrä lisääntynyt. Nuorten kohdalla ennalta ehkäisevää ja yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa jatketaan laajasti. Nouseviin ilmiöihin, kuten nikotiinutuotteiden lisääntyneeseen käyttöön, pyritään tarttumaan varhaisessa vaiheessa.

Työikäisissä nuorten aikuisten kohdalla syrjäytymisriski on pienentynyt ja toimeentuloon ja työkykyyn liittyvät indikaattorit ovat kehittyneet myönteisesti. Haasteina näyttäytyvät työikäisten mielen hyvinvoinnin tilanne ja yhteisiin asioihin osallistuminen aste. Hyvinvointisuunnitelmassa on kohdennettuja toimenpiteitä erityisesti näihin.

Ikääntyneiden kohdalla toimintakyky on kaatumisten vähenemisen perusteella hieman kohentunut, toisaalta taas yksin asuminen ja parasteiden käytön lisääntyminen lisäävät huolta sosiaalisen osattomuuden lisääntymisestä.

Väestöryhmittäistä hyvinvoinnin kehitystä tarkasteltaessa huomataan, että kaikkien ikäryhmien kohdalla on sekä myönteisiä että huolestuttavia kehitysuuntia. Tämä vahvistaa hyvinvointisuunnitelman ajatusta ikäryhmille kohdennetuista tavoitteista ja toimenpiteistä. Vuosiraportin pohjalta hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan edelleen pitää hyvin kohdennettuina. Erityisesti on tärkeää vahvistaa sosiaalisen osallisuuden, mielen hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden toimenpiteitä kaikissa ikäryhmissä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerronin kannustin, jonka kautta kuntia palkitaan niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. HYTE-kertoimeen vaikuttavat indikaattorit mittaavat laajasti kunnan hyvinvoinnin tilaa sekä prosessien että tulosten näkökulmasta. Suonenjoen HYTE-kerronin on ollut nousussa vuodesta 2020 alkaen. Vuoden 2025 osalta Suonenjoki sijoittui kuntien vertailussa sijalle 26, kun se vuonna 2024 oli sijalla 219. Tämä kertoo kaupungissa tehdystä hyvästä, laajasta ja sitoutuneesta hyvinvointityöstä.

➤ Hyvinvointiraportin koostesivu

Raportoinnin ja hyvinvointityön johtamisen kehittäminen

- Raportointityökalu Kuntamaisema:
 - [Kuntamaiseman webinaari HYTE-raportointipalvelu-20260507_083421-Meeting Recording.mp4 - NHG Cloud](#)
 - [Hyvinvoinnin ja terveyden raportointi | Kuntamaisema](#)
- THL on valmistellut ehdotuksen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistiedon sisällöstä. Tästä on annettu esitys sosiaali- ja terveysministeriölle 14.6.2023.
- Indikaattorilistat on tarkoitettu kuntien ja hyvinvointialueiden työn tueksi, mutta ne eivät ole vielä velvoittavia eikä niiden käyttöä seurata tai valvota.
- Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman vähimmäistiedot tarkoittavat indikaattorilistaa, joka kaikkien kuntien ja hyvinvointialueiden tulee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 29 §:n mukaisesti huomioida hyvinvointikertomustyössä (huom. velvoittavuus täsmentyy asetuksella; toistaiseksi käyttö on vapaaehtoista). Se on työväline keskeisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavien ilmiöiden tunnistamiseen sekä hyvinvoinnin ja terveyden tilan sekä siihen vaikuttavien tekijöiden kuvaamiseen väestöryhmittäin.
 - Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2025. Vähimmäistietosisältö <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/tieto-ja-toimintamallit/hyvinvointikertomusten-vahimmaistietosisalto> , [Hyvinvointikertomusten vähimmäistieto | Innokylä](#)

> Seurattavien indikaattoreiden valinta